

Pohyb postižených je také krásný

Hlavní host festivalu Tanec Praha Ballets C de la B dnes v Karlínském divadle zatančí o životě s handicapem.

★ Rozhovor

Magdalena Čechlovská
magdalena.cechlovska@economia.cz

Vlámský soubor, který dnes uzavře mezinárodní přehlídku Tanec Praha, je zároveň tím nejambicióznějším, co letošní ročník festivalu nabídl. Ballets C de la B, proslulý megaprodukci a prolínáním tance s operou, v Praze představí komorní choreografii pro devět tanečnicků Out of Context. Inscenace o vnitřní síle, která překonává fyzické postižení, také paroduje malichernosti zdravých. „Postižení lidé jsou vnímavější k podstatě života,“ říká zakladatel vlámského souboru Alain Platel.

HN: Vystudoval jste speciální pedagogiku, což je dost vzdálené od

umělecké profese. Co vás přitáhlo k současnému tanci?

Mezi umělci jsem měl přátele, se kterými jsme vymýšleli představení. Neměli jsme ale žádné ambice. Vůbec jsme nechtěli založit divadlo, bylo to jen pro zábavu. První představení se konalo v mém bytě. Viděl to i jeden dramaturg, který hledal nové talenty. Ten nás pozval do malého divadla. Postupně to pak narůstalo.

HN: Takže zpočátku vůbec ani nešlo o tanec?

Dělali jsme jakési pohybové divadlo. V polovině osmdesátých let byl hlad po experimentech. Velmi jsme se inspirovali Pinou Bausch, ale nebyli jsme zařaditelní. Ani divadlo, ani tanec. Možná proto jsme zaujali.

HN: Začínal jste tedy s divadlem a zároveň jste pracoval v nemocnici?

Ano, v nemocnici pro fyzicky handicapované a potom na dětské psychiatrii. S kamarády-umělci jsem se setkával po večerech a o víkendech.

VLÁM ▶ Alain Platel, věhlasný evropský choreograf, pochází z Gentu. FOTO: TANEC PRAHA

“

Měl jsem velké zábrany podělit se se svými zkušenostmi s postiženými, styděl jsem se, považoval jsem se za nevhodné mluvit o této podobě života.

Alain Platel

HN: Svět postižených zobrazujete také v inscenaci Out of Context. Je to tedy návrat ke starým zkušenostem?

Musím říct, že jsem ty zkušenosti vždycky využíval, i když skrytě. Teprve poslední tři inscenace jsou otevřenější. Měl jsem velké zábrany, styděl jsem se, považoval jsem za nevhodné mluvit o této podobě života. Ale stále jsem měl pocit, že kdybych své postřehy využil, mohl bych tak říct něco o životě.

HN: Zírat na postižené bývá považováno za nezdvořilé. Vy ale dokonce napodobujete jejich pohyby...

Když jsem s postiženými pracoval, nikdy jsem neměl problém se na ně dívat. Vždycky za to byli rádi. Cítili se lépe, než když s nimi zdraví mluvili a dívali se stranou. Teď řeknu něco provokativního, ale já se rád dívám, jak se někdo s postižením pohybuje. Myslím, že je v tom jakási extrémní krása. Ale vím, že to zní divně.

V mnoha divadelních – ne tanečních – představeních jsem spolupracoval

s handicapovanými, například s hluchými a slepými. Ne snad, že bych chtěl provokovat, ale chci ukázat tu sílu a krásu. Říkají nám cosi o části života, který nám schází. Kvůli svému postižení jsou mnohem citlivější a vnímavější k podstatě života. V jejich světě je mnohem víc empatie.

HN: Hráli jste někdy speciálně pro handicapované publikum?

Není to záměr hrát Out of Context v nějakém specifickém kontextu. Ale samozřejmě, když bude příležitost, tak rádi. Divadlo má být otevřené.

S předchozí inscenací, Pitié, se nám to stalo, když jsme jednou hráli v Londýně. Je to pro mě šokující vzpomínka: V tom divadle mají celou řadu vyhrazenou pro handicapované diváky. V Pitié je také velmi zvláštní způsob pohybu a zvuků. V jednom momentě se představení velmi ztišilo a najednou bylo slyšet, že z této řady diváci velmi silně hlasově reagují. Byli velmi těžce postižení, vyrazili ze sebe neuhlazené zvuky. Bylo to dojemné, podle mne tak odpovídali na to, co viděli. Ale zaměstnanci divadla je začali odvádět ze sálu pryč, protože jejich projevy považovali za nepatřičné a rušivé. To bylo strašné.